

ArbetsmarknadsdepartementetStatistiska centralbyrån
Solna strandväg 86
171 54 Solna

Uppdrag till Statistiska centralbyrån att göra en förstudie rörande nytt beräkningsverktyg för jämförda livsinkomster

Regeringens beslut

Regeringen ger Statistiska centralbyrån (SCB) i uppdrag att göra en förstudie som syftar till att ta fram möjliga förslag på inriktning av ett nytt beräkningsverktyg för jämförda livsinkomster (så kallad räknescenari), som visar hur olika livsval och avvikelser från ett normalscenario leder till inkomstförluster. Räknescenariet bör utgå från faktorer där ett statistiskt konstaterat orsakssamband finns.

SCB ska göra en förstudie som omfattar omvärldsbevakning med exempel på andra räknescenari som finns allmänt tillgängliga inom området. Förstudien ska också ge exempel på möjliga angreppssätt och vägval samt redogöra för fördelar och nackdelar med olika angreppssätt. Resultatet av förstudien ska levereras i form av en kortare rapport som även innehåller möjliga förslag på inriktning av det fortsatta arbetet för att ta fram ett nytt beräkningsverktyg.

SCB ska senast den 30 november 2026 lämna en skriftlig redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet).

För uppdraget får Statistiska centralbyrån använda högst 250 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 13 Integration och jämförddhet för budgetåret 2026 uppförda anslaget 3:1 Särskilda jämförddhetsåtgärder, anslagsposten 12 Jämförddhetsinsatser efter regeringsbeslut.

Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 2 december 2026. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2027 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Skäl för regeringens beslut

Sveriges övergripande jämställdhetsmål är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det innebär ett långsiktigt och brett arbete för att säkerställa att jämställdhet genomsyrar alla delar av samhället – från arbetsmarknad och utbildning till hälsa, ekonomisk självständighet och frihet från våld. Jämställdhetspolitiken konkretiseras genom sju delmål som tillsammans ska skapa de strukturella och kulturella förändringar som krävs för ett jämställt samhälle.

Det andra jämställdhetspolitiska delmålet, ekonomisk jämställdhet, innebär att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning, arbete och egen försörjning genom hela livet. Att främja kvinnors ekonomiska självständighet är viktigt, inte minst för att minska risken för att utsättas för våld och öka möjligheterna att lämna en våldsam relation.

Jämställdheten har kommit långt i Sverige, men det råder alltjämt ekonomisk ojämställdhet. Medlingsinstitutets senaste rapport visar att löneskillnaden mellan kvinnor och män i Sverige uppgick till 10,2 procent 2024.

Medlingsinstitutets rapport visar också att kvinnors disponibla inkomster i genomsnitt är 22 procent lägre än mäns. Att kvinnor fortfarande tar det största ansvaret för både föräldraledighet och vård av sjuka barn (VAB) påverkar också livsekonomin. Under 2024 tog kvinnor ut 68,3 procent av alla dagar med föräldrapenning och VAB, medan män tog ut 31,7 procent. Sammantaget kan de olika ekonomiska livsvalen och omsorgsansvar få olika konsekvenser för pensionen, vilket i dag drabbar kvinnor mer negativt än män, även om utvecklingen påverkas av en rad omständigheter.

Ekonomisk jämställdhet är ett jämställdhetspolitiskt delmål. För att stärka individens möjlighet att fatta informerade ekonomiska livsval behövs ett

lättillgängligt beräkningsverktyg som visar konsekvenserna av olika handlingsalternativ för individers inkomst, både på kort och lång sikt.

Ett enkelt, lättillgängligt och användarvänligt beräkningsverktyg kan möjliggöra att individers olika livsval och deras ekonomiska konsekvenser kan åskådliggöras på ett förståeligt sätt. Verktuget förväntas därmed bidra till att öka medvetenheten om hur olika familjesituationer och arbetstidsval påverkar den långsiktiga ekonomiska situationen.

På regeringens vägnar

Johan Britz

Ewa Wiberg

Kopia till

Arbetsmarknadsdepartementet/ARM, MRD, SV
Finansdepartementet/BA, OFA
Socialdepartementet/S SF
Jämställdhetsmyndigheten
Kammarkollegiet